

Aika: 29.10.2021 klo 8.15-10.15

Paikka: Sähköinen työskentelyalusta Teams.

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
~~Auvinen Oskari~~	~~kaupunginjohtaja~~	~~Kangasala,~~
Hirvonen Tuomas	kunnanjohtaja	Vesilahti
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala, 2. vpj.
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi
Linnamaa Reija	strategiajohtaja	Tampere
~~Nurminen Mikko~~	~~johtaja~~	~~Tampere~~
Piiparinen Pauli	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
~~Rämö Heidi~~	~~kunnanjohtaja~~	~~Lempäälä, 1. vpj.~~
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia
Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteer	sihteer

Kutsutut:

~~Ikonen Anna Kaisa~~	~~seutuhallituksen puheenjohtaja~~	~~Tampere~~
Kankkonen Satu	kehittämispäällikkö	TKS, 131-132 §
Ruokonen Tommi	suunnittelupäällikkö	Pirkkala, 131 §
Lippo Antti	kehittämispäällikkö	TKS, 133 §
Uusimaa Jaakko	projektityöntekijä	TKS, 133 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

129 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	3
130 § EU-TOIMISTON TOIMINTASUUNNITELMA 2022	4
131 § SEUTUVERTAILUT.....	6
132 § ALUEELLISEN ERIYTYMISEN JA KOULUSEGREGAATION EHKÄISEMINEN: TAKE-HANKE	9
133 § KAUPUNKISEUDUN DIGITAALINEN KANSALAISSPANEELI –HANKKEEN TILANNEKATSAUS ...	12
134 § KUNTAYHTYMÄN TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA TALOUSARVIO VUODELLE 2022	14
135 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT.....	18
136 § § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET	20
137 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	20

129 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Asiat	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Lähijunaliikenteen lisäostot	Kunnat varautuvat talousarvioissaan.	Kunnat, JOLI
Tampereen kaupunkiseudun lähijunaliikenteen tavoitteellinen tulevaisuuskuva ja tiekartta toteutukselle: suunnittelua ohjaava päätös	Asian valmistelu jatkuu työohjelman ja kuntajohtajakokouksen sekä seutuhallituksen ohjeistuksen mukaan	TKS
Kaupunkiseudun asuntopoliittinen ohjelma 2040, saadut lausunnot ja ehdotuksen hyväksyminen	Seutuhallituksen esityslistalla 27.10. Päätöskäsittely siirretty joulukuulle.	TKS
Ohjaava sisältökeskustelu vuoden 2022 toiminnan suunnitteluun	Talousarvio hyväksytään tässä kokouksessa	TKS
Toiminnallisten tavoitteiden ja talouden toteutuminen 1.1.-31.8.2021	Käsittelyssä seutuhallituksessa 27.10. ja Tarlassa 22.11.	TKS
Kuntajohtajakokouksen kokouspäivät 2022	Kalenterimerkinnot on tehty	TKS
Seutufoorumi 8.12.2021	Valmistelu jatkuu.	TKS

Liitteet:

Muistio 15.10.2021

130 § EU-TOIMISTON TOIMINTASUUNNITELMA 2022

EU-yhteysjohtaja Hannele Räikkönen 21.10.2021

Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan Eu-toimiston toimintaympäristöselvitys tehtiin vuonna 2020. Sen pohjalta sovittiin mm. Eu-toimiston ohjausryhmän ja kaupunkiseudun kuntajohtajakokouksen vuorovaihtuksen systematisoinnista. Toimintamuotona on keskustelu Eu-toimiston vuositavoitteista ja toimintakertomuksesta kuntajohtajakokouksessa.

EU-toimiston toimintasuunnitelma perustuu ohjausryhmässä vuonna 2012 hyväksytyihin **5 toiminnalliseen tavoitteeseen**: 1) EU-edunvalvonta alueelle tärkeissä asioissa; 2) Alueella määriteltyjen avainhankkeiden edistäminen; 3) Euroopan-laajuisten yhteistyöverkostojen luominen ja ylläpitäminen; 4) EU-rahoitusohjelmien ja -hakujen seuraaminen ja niistä tiedottaminen; 5) Alueen toimijoiden EU-asiantuntemuksen kehittäminen.

Keskeisenä päätavoitteena EU-toimistolla on (ollut) Tampereen, kaupunkiseudun ja maakunnan elinvoiman, vetovoimaisuuden ja kilpailukykyyn edistäminen.

EU-toimiston ohjausryhmässä on käyty säännöllisesti keskustelua tavoitteiden oleellisuudesta ja ajankohtaisuudesta. Myös kuntajohtajakokouksen voisi olla hyvä tarkastella tavoitteiden tähdellisyyttä.

Toimiston **tekemisen viitekehystenä** ovat viime vuosina olleet erityisesti **älykäs kaupunki** ja **teollisuuden uudistaminen** -teemat. Vahvassa roolissa on ollut myös **saavutettavuuden** - ja erityisesti pääradan - edunvalvontatavoitteet. Näitä ovat tukeneet Tampereen, kaupunkiseudun ja maakunnan hiilineutraalisuustavoitteet sekä 2 viimeistä vuotta myös Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -tavoitteet. Myös EU:n elvytysrahoitus on nostettu tekemisen keskiöön.

EU-toimiston ohjausryhmä kävi vuoden 2022 toimintasuunnitelmasta ja tekemisen viitekehuksesta lähetekeskustelun kokouksessaan 2.9. Omistajien viesti ohjausryhmässä oli selkeä: emme tarvitse revoluutiota, mutta evoluutiota kylläkin. Tekemisen viitekehukseen on syytä tehdä **tiettyjä tarkennuksia** sekä paikallisen, alueellisen että EU-tason strategisten tavoitteiden päivitysten johdosta.

Tekemisen keskiössä on **vihreän ja digitaalisen siirtymän** edistäminen ja tukeminen. Näitä strategisia tavoitteita edistetään sekä meillä paikallisesti ja alueellisesti että EU-tasolla. Merkittävä osa EU-rahoituksesta,

ml. EU:n elvytyspaketti, tukee näiden tavoitteiden vauhdittamista. Tämän pitää näkyä myös EU-toimiston toiminnassa.

EU:n uusi 7 vuoden ohjelmakausi (2021-2027) on käynnistynyt. Tämä muuttaa lähivuosina EU-toimiston tekemisen painopistettä (entistä enemmän) ohjelmien sisältöihin vaikuttamisesta **rahoituksen hakemisen tukemiseen**. Samalla ei kuitenkaan saa unohtaa ennakoivaa vaikuttamista tulevaan ohjelmakauteen ja ohjelmasisältöihin. Tätä työtä ei koskaan aloiteta liian aikaisin.

On syytä myös huomioida, että ns. kansallisesti/alueellisesti jaettavan EU-rahoituksen (EAKR, ESR) volyymin pienuus Pirkanmaalla rahoituskaudella 2021-2027 vahvistaa ”suoraan Brysselistä” haettavan EU-rahoituksen roolia kehittämisessä.

Saavutettavuus -edunvalvonta on oleellisessa roolissa jatkossakin. Päärataan (ml. esim. Tampereen henkilöratapiha) liittyvän vaikuttamistyön painopiste on tällä hetkellä - ja lähivuosina - **kansallisessa vaikuttamisessa** (rahoitus ja prioriteetit), mutta Euroopan laajuista liikenneverkkoa eli TEN-T-verkkoa ohjaavien suuntaviivojen (jotka määrittävät koko liikenneverkon) uudistukseen liittyvän lainsäädäntöprosessin seuraamista (ja siihen vaikuttamista) ei saa unohtaa.

EU-yhteysjohtaja Räikkönen alustaa.

Kuntajohtajakokous 29.10.2021

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää

käydä keskustelun EU-toimiston tavoitteista vuodelle 2022.

Päätösehdotus.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

131 § SEUTUVERTAILUT

Kehittämispäällikkö Satu Kankkonen 18.10.2021

Seutuvertailuja vuodesta 2017

Tampereen kaupunkiseudulla on tehty nykymuotoisia seutuvertailuja vuodesta 2017 lähtien. Seutuvertailut käynnistyivät varhaiskasvatuksen piiristä ensin päivähoidon kustannusvertailuina, mutta ovat laajentuneet käsittämään myös muita varhaiskasvatuspalveluiden käyttöä kuvaavia tunnuslukuja sekä hoitomuotoja. Esi- ja perusopetuksen vertailuun on kerätty keskeiset tunnusluvut helposti hyödynnettävässä muodossa. Yhteenveto sisältää toiminnallisia vertailutietoja ja taloudellisia tunnuslukuja. Lukiokoulutuksen vertailu on seutuvertailuista uusin, sitä on laadittu vasta vuodesta 2019 lähtien. Lukiokoulutuksen seutuvertailuun pyritään saamaan mukaan myös yksityisiä koulutuksenjärjestäjiä. Vertailut valmistellaan kaupunkiseudulla suunnittelupäällikkö Tommi Ruokosen johdolla, mutta tiiviissä yhteistyössä opetuksen ja varhaiskasvatuksen asiantuntijoiden kanssa. Näin laadittuna seutuvertailu on samalla oppimisprosessi, joka auttaa asiantuntijoita kehittämään palvelutoimintaa. Seutuvertailut ovat myös hyvä lähtökohta päättäjien ja valmistelijoiden väliselle vuoropuhelulle esimerkiksi kuntien talousarvioita valmisteltaessa.

Vertailut vuonna 2020

Seutuhallitus käsitteli vuoden 2019 seutuvertailuja 28.10.2020 ja päätti esittää seutuvertailun valmistelijoille, että vertailuja kehitetään sisältämään myös kuntakohtaiset toimenpidesuositukset. Tämä päätös on otettu huomioon vuoden 2020 vertailuja laadittaessa. **Lukiokoulutuksen vertailu on ensimmäistä kertaa siirtynyt kokonaan digitaaliseen muotoon ja tarkasteltavaksi Power BI -linkin kautta.**

Esi- ja perusopetuksen seutuvertailun 2020 yhteenveto

- Perusopetuksen oppilasmäärä on edelleen kasvanut.
- Keskimääräinen oppilaskohtainen kustannus on hieman laskenut edellisestä vuodesta.
- Seudun keskiarvo laskennallisessa ryhmäkoossa jatkoi laskuaan, mutta joissain kunnissa ryhmäkoko myös kasvoi. Saadut korona-avustukset ovat vaikuttaneet kehitykseen.
- TVT-laitteiden määrä on kasvanut kunnissa lukuvuoden aikana lähes 3000 laitteella eli noin 18 prosentilla. Kasvu johtuu kokonaan Chromebook-laitekannan lisääntymisestä kehyskunnissa. Windows-laitteiden määrä on toisaalta vähentynyt.
- Koulujen keskimääräinen koko on yhä kasvanut.

Varhaiskasvatuksen seutuvertailun 2020 yhteenveto

- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on edelleen vähentynyt.
- Vuosi 2020 osoitti, että käänne on mahdollisesti tapahtunut ja lasten määrä voisi vähitellen tasaantua ja jopa kääntyä nousuun.
- Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin laski hieman viime vuonna. Sitä voi selittää koronaviruksen ilmaantuminen ja kasvanut työttömyys.
- Päiväkotien käyttöaste laski merkittävästi koronaviruksen ilmaantumisen vuoksi (karanteenit, poissaolot, hoitotavan muutokset) maaliskuussa ja vaikka käyttöaste lähti toukokuussa nousuun, jäi loppuvuoden käyttöaste lähtötasoa alhaisemmaksi.
- Varhaiskasvatuksen kustannustaso on kasvanut edellisestä vuodesta. Muutos on valtaosin aiheutunut henkilöstö- ja tilakustannuksista.
- Toteutuneen hoitopäivän hinta nousi, koska toteutuneita päiviä oli koronavirustilanteen vuoksi aiempia vuosia vähemmän.
- Maksuhyvitykset ja perheiden tulotason alentuminen pienensivät asiakasmaksutulokertymää koko seudulla.
- Palvelusetelin käytön lisääntyminen on tasaantunut kaupunkiseudulla, mutta Tampereella kasvu on jatkunut.

Lukiokoulutuksen seutuvertailun 2020 yhteenveto

- Opiskelijamäärät ovat olleet kasvussa.
- Opiskelijakohtaiset kurssimäärät ovat hieman supistuneet edeltävästä vuodesta.
- Opiskelijakohtaiset kustannukset ovat pienentyneet tai pääosin säilyneet aiemmalla tasolla.
- Lukiokoulutuksen valtionosuuden kasvun ja maltillisen tai negatiivisen kustannustason muutoksen seurauksena, kattaa valtionosuus aiempaa paremmin kustannukset. Kunnallisten toimijoiden osalta erotus on toki yhä noin 8 miljoonaa euroa.
- Yksityisille koulutuksenjärjestäjille annettiin mahdollisuus toimittaa tietoja 30.9.2021 saakka. Mukaan saatiin Svenska Samskolan i Tammerfors.

Suunnittelupäällikkö Tommi Ruokonen ja kehittämispäällikkö Satu Kankkonen esittelevät asiaa kokouksessa.

Liitteet:

- Esi- ja perusopetuksen seutuvertailu 2020.
- Varhaiskasvatuksen seutuvertailu 2020.
- [Lukiovertailu Power BI -linkki](#)
-

Kuntajohtajakokous 29.10.2021
Päätösehdotus. Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää

merkitä asian tiedoksi.

Päätös. Päätösehdotus hyväksyttiin.

132 § ALUEELLISEN ERIYTYMISEN JA KOULUSEGREGAATION EHKÄISEMINEN: TAKE-HANKE

Kehittämispäällikkö Satu Kankkonen 21.10.2021

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä teki 2019–2020 laajan selvityksen asuinalueiden erilaistumisesta kaupunkiseudulla ja sen jäsenkunnissa. Selvitystä on hyödynnetty mm. seudullisen asuntopoliittisen ohjelman uudistamisessa.

Kuntayhtymän vuoden 2021 talousarviotavoitteena on ollut työn jatkaminen mm. laatimalla sivistyspalveluiden toimenpidesuosituksia eriytymiskehityksen hillintään. Tätä tarkoitusta varten keväällä 2021 laadittiin seudullinen kysely opetuspäälliköille ja varhaiskasvatusjohdolle liittyen koulutuksellisen tasa-arvon toteutumiseen kaupunkiseudun kunnissa. Tulosten perusteella kävi selväksi, että kunnissa tarvitaan lisää ymmärrystä ja tietoa asuinalueiden suunnitteluun ja kaavoitukseen liittyvien ratkaisujen vaikutuksista varhaiskasvatukselle ja kouluille. Kuntien asiantuntijat myös näkivät, että koulujen erilaistuminen liittyy asuinalueiden erilaistumiseen, mikä ei ole suotavaa, koska koulujen ja asuinalueiden eriytyessä lasten kokemukset yhteiskunnasta ja kouluinstituutiosta voivat eriytyä ratkaisevasti. Tästä syystä sivistyspalveluiden ja maankäytön suunnittelun välinen yhteistyö näyttäytyi entistä merkityksellisempänä.

Kyselyn tulosten valmistumisen aikaan saatiin ennakkotieto opetus- ja kulttuuriministeriön ja ympäristöministeriön rahoitushausta. Valmistelutyötä päätettiin suunnata koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen ja alueellisen eriytymisen ehkäisemiseen, koska kansallinen tutkimus ja rahoitusmahdollisuudet näyttivät tukevan seudulla jo käynnistynyttä työtä. Laajemman hankkeen suunnittelu ja ulkopuolisen rahoituksen hakeminen käynnistyivät alkukesästä työryhmien myönteisen palautteen perusteella 2021.

Hankehaku

Opetus- ja kulttuuriministeriö on julistanut 7.6.2021 haettavaksi valtion erityisavustukset koulusegregaation vähentämistä koskevaan kuntien ja kaupunkien sisäiseen hallinnonalojen väliseen yhteistyöhön ja kaupunkisuunnitteluun. Seutuyksikkö on valmistellut kaksivuotista hanketta, jonka kokonaiskustannus on 60 000 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriön avustus voi kattaa enintään 80 % avustettavan toiminnan tai hankkeen kokonaiskustannuksista. Vastinraha 20 % on osoitettava kuntayhtymän budjetista.

Seudun hyvinvointipalvelujen työryhmä ja maankäytön ja asumisen työryhmä ovat käsitelleet ja hyväksyneet hankevalmistelun. Hakemus tulee jättää 29.10.2021 klo 16.15 mennessä.

Valtionavustus on suunnattu kaupunkisuunnittelua tukevien yhteistyömallien ja -rakenteiden kehittämiseen erityisesti niille kunnille ja kaupungeille, joissa yhteiskunnan lisääntynyt sosiaalinen ja alueellinen eriytyminen aiheuttaa myös peruskoulujen välistä eriytymistä, ja **jotka ovat kiinnostuneita kehittämään uudenlaisia hallinnonalojen väliseen yhteistyöhön perustuvia ratkaisuja ja yhteistyömalleja**. Avustus on tarkoitettu koulusegregaation vähentämisen kannalta olennaisen kaupunkisuunnittelun, hallinnonalojen välisen yhteistyön ja koordinaation kehittämiseen ja vahvistamiseen kuntien ja kaupunkien sisällä ja niiden välillä.

Hankehakemuksen perustelut (lyhyt yhteenveto)

- Tampereen kaupunkiseudun asuinalueiden välillä on tunnistettuja hyvinvointieroja
- Hanke jatkaa seudulla tehtyä kehitystyötä alueellisen eriytymisen ehkäisemiseksi. Tavoiteltu hankeaika on 2022–2023
- Alueiden eriytymisselvityksessä tunnistettiin vahva syy-seuraussuhde kuntien maankäytön suunnittelun, asuntopolitiikan ja alueellisen eriytymisen välillä
- Koulujen ja varhaiskasvatusyksiköiden kannalta merkittävä alueellinen eriytymisen taso on näiden yksiköiden lähialue, lähiympäristö tai naapurusto
- Oppilaaksi ottamista määrittelee lähikouluperiaate ja sen mukaan määräytyvä koulupolku, mikä korostaa lähialueiden merkitystä
- Tarvitaan monimuotoisia toimenpiteitä alueiden ja lähiympäristöjen vahvistamiseksi sekä koulu yhteisöjen tukemiseksi sektorien ja hallintokuntien yhteistyönä
- Koulusegregaation vähentäminen edellyttää ymmärryksen lisäämistä niistä kokonaisvaikutuksista, joita palvelujen ja maankäytön suunnitelmien toteutuminen tuottaa.
- Tarvitaan vuoropuhelua ja hallinnonalojen yhteistyötä.
- On tunnistettava käytettävissä olevat keinot ja välineet sekä kehitettävä niitä monialaisesti
- Sivistyspalvelujen asiantuntijoiden yhtenäinen näkemys on, että aktiivinen ja monipuolinen kaavoitus sekä täydennysrakentaminen ovat pitkällä aikavälillä kestäviä keinoja ehkäistä koulusegregaatiota

Tavoitteet (lyhyt yhteenveto)

Hankkeen tavoitteiden määrittäminen on perustunut keväällä 2021 tehtyyn kyselyyn. Sen perusteella hahmottui kolme kehitysteemaa, jotka ovat hakemuksen tavoitteita:

1. Sivistyspalveluiden ja maankäytön suunnittelun asiantuntijayhteistyön mallintaminen ja käytäntöjen kehittäminen alueellisen eriyty-misen ja koulusegregaation ehkäisemiseksi.
2. Tiedolla johtamisen kehittäminen: kuntien varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen liittyvän tiedon yhdistäminen asuinalueiden suunnitteluun ja kaavoitukseen kytkeytyvään tietoon (opinpolkuindeksin kehitystyö).
3. Arjen toimintaympäristöjen osallisuus- ja arviointimallin kehittäminen, joka antaa tietoa asuinalueiden tarjoamasta (hyvinvointiympäristön näkökulma) ja auttaa vahvistamaan myös koulujen ja varhaiskasvatuksen yksiköiden roolia alueellisena toimijana.

Hankkeen toteutuksesta ja toimenpiteistä annetaan lyhyt selostus kokouksessa.

Kuntajohtajakokous 29.10.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää

käydä ohjaavan keskustelun hankkeen valmistelusta.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

133 § KAUPUNKISEUDUN DIGITAALINEN KANSALAI SPANEELI –HANKKEEN TILANNEKATSAUS

Kehittämispäällikkö Antti Lippo ja projektityöntekijä Jaakko Uusimaa

Seutustrategian teeman ”Hyvinvoiva yhteisö” yhtenä tavoitteena on osallistavan toimintaympäristön kehittäminen. Kuntayhtymän talousarvio tavoitteena 2021 on osallistaa kuntalaisia seutuyhteistyöhön digitaalisella kansalaispaneelilla. Pyrkimys kansalaisten osallistamiseen seudulliseen suunnitteluun näkyy myös viimeaikaisessa lainsäädäntövalmistelussa. Kansalaisten osallisuus ja kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen nähdään voimavarana myös kuntien elinvoimatyössä.

Tampereen kaupungilla ja kaupunkiseudun kuntayhtymällä on käynnissä (1/2021-10/2022) kaupunkiseudun digitaalinen kansalaispaneeli - yhteishanke, jossa kehitetään dialogisuuteen tähtäävää osallistumisen toimintamallia. Valtiovarainministeriön rahoittamassa hankkeessa kehitetään digitaalinen vuorovaikutusalusta, joka jää kaupunkiseudun kuntien käyttöön hankkeen jälkeen (skaalautuva digitaalisen kansalaispaneelin toimintamalli).

Hankkeessa talvella 2022 toteutettavan ”suuren seutukeskustelun” aiheena on fiksu ja reilu liikkuminen. Keskusteluteema on muotoutunut kuntajohtajakokouksen ja seutuhallituksen keskustelun pohjalta. Tavoitteena on keskustelukulttuurin ja keskinäisen ymmärryksen, osallisuuden ja asukaslähtöisyyden lisääminen - sekä asukkaiden kokemustiedon kerääminen ja välittäminen osaksi liikennejärjestelmäsuunnittelua yli kuntarajojen.

Tähän kansalaispaneeliin tavoitellaan keskustelijoiksi 500 seudun asukasta. Asukkaita kutsutaan mukaan mm. satunnaisotannalla, jonka puitteissa 20 000 seudun asukasta saa kutsukirjeen kansalaispaneeliin. Noin kahden tunnin pituiset keskustelut käydään n. 8–12 henkilön pienryhmissä digitaalisessa ympäristössä yhteisiin rakentavan keskustelun sääntöihin sitoutuen.

Hanke tarjoaa seudun kunnille mahdollisuuden kouluttaa Erätauko-dialogiosaajia veloituksetta viranhaltijoiden keskuudesta. **Dialogikoulutuksissa tavoitteena on saada n. 120 Erätauko-osaajaa kaupunkiseudulle.** Koulutetut dialogiohjaajat vastaisivat pienryhmien moderoinnista suuressa seutukeskustelussa ja vahvistaisivat kuntansa kyvykkyksiä käydä asukaskeskustelua myös jatkossa. **Seudun kunnista on saatu toistaiseksi vain noin 50 koulutuksiin ilmoittautunutta.**

Fiksu ja reilu liikkuminen kansalaispaneelissa on käynnistetty ensimmäiset ”testikeskustelut”. Ensimmäiset keskustelijat saatiin kontaktimalla asukkaita, jotka olivat vastanneet talvella 2020-21 seudun ensimmäiseen asukaskyselyyn. Kontaktoiduista asukkaista 10% ilmoittautui

mukaan ryhmäkeskusteluihin. Osallistumisen seudun kehittämiseen voidaan siis katsoa aidosti kiinnostavan asukkaita.

Selvitys kuntien osallisuustyön tarpeista

Hankkeessa toteutettiin kesällä tarvekartoitus, jossa kerättiin tietoa seudun kuntien osallistumistyön tarpeista ja jo käytössä olevista osallistamisen käytännöistä. Tarvekartoituksessa konsultti (Pentagon Insight) haastatteli kaikista seudun kunnista asukasosallisuuden parissa työskenteleviä henkilöitä. Keskeisiä nostoja tarvekartoituksesta:

- Dialogisen osallistamisen lisäämisen tarve tunnistetaan kunnissa laajasti. Kaikissa seudun kunnissa osallistetaan kaupunkilaisia –osallistumisen käytäntöjen valikoima kasvaa portaittain. Osallistumistyötä tehdään niin keskushallinnossa kuin palvelualueiden johdossa että palveluissa. Tällä hetkellä osallistumismenetelmät painottuvat vahvasti yksisuuntaisiin menetelmiin.
- Kuntalaisista on paljon tietoa ja useimmissa kunnissa tehdään ahkerasti kyselyitä. Tieto on kuitenkin usein levittäytynyt organisaation eri tasoille ja palvelualueille, eikä kaikissa kunnissa ole kattavaa kokonaiskuvaa siitä, mitä on jo tutkittu, ja mitä kuntalaisista todella jo tiedetään.
- Kuntalaisten innostaminen mukaan pitkän tähtäimen kehittämiseen on haaste monissa kunnissa.
- Osallistamistyön organisoiminen ja resursointi on yhteydessä dialogisen osallistamisen edellytyksiin. Osallisuuden edistämisen ja kansalaispaneelin toteutuksen haasteena monessa kunnassa nähdään resurssipula.
- Digitaalisen kansalaispaneelimallin on mahdollista skaalautua monenlaiseen dialogiin ja täydentää osuvasti osallistamisen nykypalettia.

Kehittämispäällikkö Antti Lippo selostaa asiaa kokouksessa. Projektityöntekijä Jaakko Uusimaa on kutsuttu kokoukseen.

Kuntajohtajakokous 29.10.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää

käydä keskustelun osallisuustyön ja kuntien dialogikoulutettavien aktivoimiseksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

134 § KUNTAYHTYMÄN TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA TALOUSARVIO VUODELLE 2022

Seutujohtaja Nurminen ja seutusihteeri Pohjonen

Taustaa

Perussäännön mukaan kuntayhtymä huolehtii

1. seutustrategiassa kuntayhtymälle asetetuista tehtävistä
2. kuntayhteistyön yleisestä kehittämisestä ja kuntien välisen yhteistoiminnan kehittämisestä
3. yhteisten suunnittelu- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta
4. jäsenkuntien yhteisestä edunvalvonnasta
5. aluepolitiikan toteuttamisesta osaltaan
6. muista yhteisesti sovittavista seutuyhteistyöhön liittyvistä tehtävistä.

Käytännön toimintana kuntayhtymä kehittää yhteisiä ratkaisuja kaupunkiseudun ja kuntien hyödyksi, ylläpitää seudullisia yhteistyö- ja päätöksentekorakenteita, valmisteleo asiat seutuhallituksen päätettäväksi ja edelleen kuntien hyväksyttäväksi sekä seuraa yhteistyöasioiden toteutumista.

Pidemmän aikavälin tavoitteet on kirjattu seutustrategiaan ja sen toteutusohjelmaan. Työskentelyä ohjaavat myös Rakennesuunnitelma 2040 ja MAL-sopimus. Seutuyhteistyön vuosittavoitteet hyväksytään kuntayhtymän talousarviossa.

Talousarvioraami ja kuntien lausunnot

Seutuhallitus 25.8.2021 käsitteli ja lähetti jäsenkuntiin lausunnoille kuntayhtymän talousarvioraamin, joka perustui maltilliselle kasvulle vuodelle 2022. Seutuyksikön talousarvioraami vuodelle on siten laadittu menojen ja tulojen osalta 1 135 100 euron (+120 000) kokonaissummalle, joka vastaa 2,8 €/kaupunkiseudun asukas.

Saatujen lausuntojen mukaan (Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi) talousarvioesityksen mukainen korotus voidaan toteuttaa.

Rahoitus

Seutuyksikkö on viime vuodet vastannut hyvin kuntatalouden haasteisiin. Toiminta on pysynyt vakiintuneella tasolla ja talousarvio on ollut noin miljoona euroa edelliset kahdeksan vuotta. Jäsenkuntien maksusuudet ovat toteutuneet omistajaohjauksen mukaisina. Vuodelle 2022 on osoitettu maltillinen kasvu.

Kuntien maksuosuudet 2022

			TA 2021	TAE2022
väestö 31.12.2020		%	Yhteensä	Yhteensä
Yhteensä	398 057	100	1 015 100	1 135 100
Kangasala	32 214	8,1	82 136	91 861,50
Lempäälä	23 828	6,0	60 628	67 948
Nokia	34 476	8,7	87 448	98 312
Orivesi	9 008	2,3	23 604	25 687
Pirkkala	19 803	5,0	50 576	56 470
Tampere	241 009	60,5	613 777	687 262
Vesilahti	4 367	1,1	11 224	12 453
Ylöjärvi	33 352	8,4	85 708	95 107

Kansallinen MAL-verkosto

Kuntayhtymä toimii isäntäorganisaationa kansalliselle MAL-verkostolle. Verkostolla on omat ohjausryhmänsä, joka ohjaa toimintaa sekä seuraa tuloksellisuutta. Toimenpidekokonaisuudella ei ole vaikutusta kuntayhtymän tuloksen muodostumiseen eikä sen rahoitukseen käytetä jäsenkuntien maksuosuuksia. Mahdollisten hankkeiden täsmennykset käsitellään tarvittaessa muutostalousarviossa.

Kuntayhtymän talousarvio vuodelle 2022 on seuraava.

SEUTUYKSIKKÖ	TA 2021	TAE 2021
Myyntitulot/kunnat	1 015 100,00	1 135 100,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00
Tulot yht.	1 015 100,00	1 135 100,00
Palkat ja palkkiot	537 480,00	566 200,00
Sivukulut	97 700,00	109 200,00
Henk.kulut yht.	635 180,00	675 400,00
Palvelujen ostot	313 520,00	393 300,00
Vuokrat	54 400,00	54 400,00
Tarv., yms.	9 000,00	9 000,00
Kaluston hankinta	3 000,00	3 000,00
Menot yht.	1 015 100,00	1 135 100,00
Toimintakate	0	0

MAL-verkosto	TA 2021	TAE 2022
Myyntitulot	190 500,00	197 600,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00
Tulot yht.	190 500,00	197 600,00
Palkat ja palkkiot	106 500,00	116 700,00
Sivukulut	20 000,00	21 500,00
Henk.kulut yht.	126 500,00	138 200,00
Palvelujen ostot	46 500,00	45 700,00
Vuokrat	15 500,00	11 700,00
Tarv., yms.	2 000,00	2 000,00
Kaluston hankinta	0,00	0,00
Menot yht.	190 500,00	197 600,00
Toimintakate	0	0

YHTEENSÄ	TA 2021	TAE 2022
Myyntitulot	1 205 600,00	1 332 700,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00
Tulot yht.	1 205 600,00	1 332 700,00
Palkat ja palkkiot	643 980,00	682 900,00
Sivukulut	117 700,00	130 700,00
Henk.kulut yht.	761 680,00	813 600,00
Palvelujen ostot	360 020,00	439 000,00
Vuokrat	69 900,00	66 100,00
Tarv., yms.	11 000,00	11 000,00
Kaluston hankinta	3 000,00	3 000,00
Menot yht.	1 205 600,00	1 332 700,00
Toimintakate	0	0

Seutuyhteistyön vuoden 2022 toiminnalliset tavoitteet seutustrategian pääviestien mukaan ryhmiteltynä

LISÄÄ KILPAILUKYKYÄ

1. Luodaan elinkeinojen houkutteluun ja sijoittumiseen seudulliset vyöhykeperiaatteet yhdessä Business Tampereen kanssa
2. Tuetaan asukkaiden osallistumista seudulliseen suunnitteluun.

KASVULLE KESTÄVÄ RAKENNE

3. Käynnistetään Rakennesuunnitelman/kaupunkiseutusuunnitelman päivitys.
4. Laaditaan tulevaisuuskuva väestön alueellisista liikkumistarpeista kestävän ja turvallisen liikkumisen edistämiseksi.
5. Laaditaan joukkoliikennejärjestelmän kehityskuva
6. Käynnistetään ilmastomuutoksen sopeutumisen ja varautumisen seudullinen suunnittelu.
7. Käynnistetään siirtyminen tietomallipohjaiseen kaupunkiseutusuunnitteluun

HYVINVOIVA YHTEISÖ

8. Tuetaan yhdyspintaratkaisujen rakentumista kuntien ja hyvinvointialueen välille sekä kehitetään kuntien hyvinvointijohtamisen prosesseja ja välineitä.
9. Hyväksytään Seutuliike-ohjelman toimenpiteet liikkumisen edistämiseksi ja liikkumattomuuden kustannusten vähentämiseksi.

10. Kehitetään välineitä alueellisen eriytymisen ja koulusegregaation ehkäisemiseksi.

SEUTUYHTEISTYÖN YLEINEN KEHITTÄMINEN

11. Viimeistellään seutustrategia kuntien päätöksentekoon

12. Vahvistetaan ennakointiosaamista seutusuunnittelussa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liite:

- Kuntayhtymän talousarvio ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2022 sekä taloussuunnitelma 2022-2024.

Kuntajohtajakokous 29.10.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

hyväksyä liitteen mukaisen kuntayhtymän talousarvion ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2022,

hyväksyä liitteen mukaisen taloussuunnitelman 2022-2024,

että seutujohtaja voi viimeistellä talousarvioesityksen seutuhallituksen käsittelyyn ja

että seutujohtaja voi hyväksyä sitomattoman kehittämisrahan käyttösuunnitelman.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

135 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

Seutujohtaja:

Väestö- ja työllisyyskatsaus 9/2021
Suurinvestointien sijoittumista koskeva selvitys, Masto 20.10
Edunvalvonta/kansanedustajatapaaminen 27.10.

Kuntajohtajat:

EU-toimiston ohjausryhmän jäsenyys: Tampereen kaupunkiseudun edustus

EU-toimiston käytännön toimintaa ohjaa ohjausryhmä, jossa on edustajat toiminnan rahoittajatahoista (Tampereen kaupunki, Tampereen kaupunkiseudun muut kunnat BT: kautta ja Pirkanmaan Liitto). Ohjausryhmä on perustettu 2012 (pormestarin 1. varahenkilön päätös 22.2.2012) ja ohjausryhmän toiminnasta on linjattu hyvin yleisellä tasolla omistajien välisessä yhteistyösopimuksessa: ”EU-toimistolle on nimetty ohjausryhmä, jossa on sopimusosapuolten edustajat. Ohjausryhmä hyväksyy vuosittaisen toimintasuunnitelman tavoitteineen, käsittelee talousarvioesitystä sekä seuraa toimintaa ja tavoitteiden saavuttamista. Ohjausryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kolme kertaa kalenterivuodessa. Ohjausryhmän puheenjohtajuus on Tampereen kaupungilla, ja kaupunki vastaa ohjausryhmän koolle kutsumisesta”.

Käytännössä jäsenyys on mennyt seuraavasti: Tampereen kaupunki: pj+2 jäsentä, Pirkanmaan liitto: varapj+ 1 jäsen, Tampereen kaupunkiseudun kunnat: 1 jäsen ja BT: 1 jäsen. Jäsenyyksillä ei ole ollut määrääikää ja vaihdokset (ml. pj.) on periaatteessa tehty joustavasti tarpeen vaatiessa ja tilanteiden muuttuessa. Vuosina 2012, 2013 ja 2017 on kuitenkin jäsenyyksistä tehty ns. viranhaltijapäätökset Tampereen kaupungilla.

Ohjausryhmän puheenjohtaja on tällä hetkellä Tampereen kaupungin apulaispormestari Aleksi Jäntti. Varapuheenjohtajana toimii maakuntajohtaja Esa Halme. Muut jäsenet ovat: Anna-Kaisa Heinämäki (Tre), Oskari Auvinen (kaupunkiseudun kunnat), Petri Räsänen (liitto) ja Harri Airaksinen (BT).

Oskari Auvinen on elokuussa ilmoittanut jäävänsä pois ohjausryhmästä. Oskari on ollut ohjausryhmän jäsen vuodesta 2013 lähtien.

Todettiin, että kehyskuntien edustajaksi esitetään pormestari Marko Jarva.

Pirkanmaan hyvinvointialueen valmistelu
Yli-Rajala ja Oskari Auvinen

Suomi-radan tilannekatsaus
<https://suomirata.fi/lisatietoa/>
Mikko Nurminen

136 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET

Kokoukset perjantaisin klo 8.15-10.15.

29.10, Teams

Selvitys kuntien osallisuustyöstä/Seudullinen digitaalinen kansalaispaneeli

Alueellisen eriytymisen ja koulusegregaation ehkäisemisen seudulliset välineet -hankehakemus

Seutuvertailut

TA2022 päätös

12.11. Teams

Kestävän siirtymän kv-benchmarking

MRL-lausunto

Strategiatyöpajan valmistelu

24.11.KESKIVIIKKO STRATEGIATYÖPAJA SH+KJK, läsnä

Seutustrategia - yhteistyön tahtotila ja strategian pääviestit

26.11., Teams

Lukiokoulutuksen tiekartta

Rajaton seutu -elinkeinovyöhykkeet

Seatudigi-hanke projektisuunnitelman hyväksyminen.

8.12. SEUTUFOORUMI

10.12. pyöreä pöytä läsnä (erikoisaamiainen)

Seutustrategia - yhteistyön tahtotila ja strategian pääviestit

Yhteistyön rajapinnat

Lähijunaselvitys, tiekartat toimenpiteille

Rakennesuunnitelman/kaupunkiseutusuunnitelman uudistaminen, lähetekeskustelu

137 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.15.